

HISZEKEGY.

Irta: Jeszenszky Sándor.

Elmentek!

A béke ítélőszéke várja őket.

Egy nemzet minden aggodalmát viszik magukkal és nem a reményeinket.

Győzelemmel még soha így vissza nem éltek, pedig ez nem is a győzők erejéből, hanem a mi belső gyengeségünkől támadt. Ítéletet kapunk és nem békét. Készülnünk kell a legrosszabbra.

De bármivel is térjenek vissza küldötteink, üdvözljük őket, mint a megvert Róma üdvözlé Cannaeból érkező konzulát azért, hogy a haza sorsán kétségbe nem esett.

Csüggednünk nem szabad. A megalázás napjai csak gyorsröptű pillanatok a mi ezeresztendősi dicsőségünkben. Bármit is határoznak rólunk az alacsonyok, az orgazdák, az árulók és rablók köröttünk zajgó farsangja nem tarthat soká.

Pirkad már fölöttünk. Napról-napra ezer és ezer új reménysugár deríti a mi fekete gyászunkat és minden új reményünk új nyavalyát fiadzik ellenségeinkre.

Nem jó magyar, aki nem remél, nem jó hazafi, aki nem bizik.

Hiszek egy Istenben, a magyarság jóban, rosszban igazságos Urában.

Hiszek a magyar nemzet évezredes igazában, melyet nem vesz észre a vak gyűlölet, de nyilvánvalóvá fog tenni az élet, ha a szuronyerdőből rendes medrébe visszatér.

Hiszek a halott, az élő és a jövő magyarokban, kiknek véréből piroslik a Muhi-pusztá, Mohács, Zernyest, Trencsén, Branyiszkó, Komárom, a bácskai sáncok, a Kárpátok büszke taraja és csak a jövő tudja, hol fog még pirosítani utjuk a régi határok között.

Hiszek a természet megváltozhatatlan erejében, mely a magyar Kánaánra önti a Vág, Garam, Szamos, Maros termékenyítő árnját.

Hiszem, hogy egy magból sarjadtak a kárpáti és tiszamenti tölgyek és hogy a Tátra bérceinek omladékai édestestvérei a kecskeméti fekete homoknak.

Hiszek az égben, mely egyforma kék ragyogással borul az Adriától az uzsoki hágóig és a viharos fellegekben, melyek egyformán hoztak vést és áldást a Székelyföldnek és a trencsényi végeknek.

Hiszek az alföldi televényben csirázó magban, melyből jólakott a Felföld és az erdélyi havasok pásztora is.

Hiszek a termékenységgel áldott magyar anyákban, kik férfiakat, szellemóriásokat, hősokeket és vértanukat szültek e hazának.

Hiszek e föld hireseiben, gazdagjaiban, névtelenjeiben és nyomorultjaiban és hiszek ezerszeresen, hiszek az igazakban és megtévelyedettekben egyaránt.

Hiszek a jólét tespedésében, a nyomoruság féktelenségében, de hiszek a balsors testvériesítő erejében is.

Hiszem, hogy itt a pusztulás szele új lánggra lobbantja a már csak parázsló életet és a föleszmélés, kijózanodás fergeteges erővel fogja újból egygyé forrasztani az elszakítottakat.

És ha most reánk is döntenek az egész világot, ha minden nyomoruságot és inséget reánk zudítanak, akkor is rendületlenül hiszek István király koronájának szentséges varázsában! . . . ezer esztendőnkben! . . . a magyar jövőnkben!

Az ixogén-sugár.

Irta Endrődi Béla.

Regény.

— Jól aludt, grófnő? — kérdezte Theodorát, mikor az hozzájuk lépett.

A tekintete tiszta és nyugodt volt, csak a hangja remegett meg kissé, mikor egy könnyed mozdulattal a tengerre mutatott.

— Ugy látszik megunták az örködést, — mondta mosolyogva.

Theodóra elsápadt.

— Az éjjel egy új fényességet is láttam, — suttogta izgatottan és Horstenre nézett.

— Talán álmodott, grófnő, — nevetett Oktáv. Álmodott és tévedett. Új fényességet látott, egygyel többet épp akkor, mikor már egy sem volt.

A mérnök komoran hallgatott. Lehunyta a szemét, homloka elborult és a szája mellett fájdalmas vonás ütöközött ki az éles világitásban.

— De kié lehetett az a titokzatos fény? — tűnődött tovább makacsul Theodóra és újra Horstenre nézett.

A mérnök elmosolyodott.

— Talán az álomé, talán a szerelemé! — mondta tréfálkozva. Aztán elkomorodva tette hozzá: — Vagy talán a halálé... ki tudja?...

Elhallgatott, mert a király kíséretének legrangidősebb tisztje lépett feszes tartással Oktáv elé.

— Távirat? — kérdezte a király közömbösen.

Az altábornagy mereven szalutált és feszes tartással jelentette:

— Gersten, volt balpárti képviselő, az ideiglenes független államtanács megbízásából Meerborgba érkezett és kihallgatást kér Felségedtől.

VIII.

— Nem fogadom! — mondta II. Oktáv, mikor a tábornok Gersten érkezését jelentette a tengerparton. Tekintete szigorú volt, alakja kiegyenesedett és a percben újra király lett a hazátlan száműzöttből. A mérnök némán figyelte a változást.

— Fogadnia kell, Felség! — mondta aztán hidegen. — Azok az idők lejártak, amikor válogatni lehetett az alattvalók közt. Egy itt van, egy közülük idejött és ketségtelen, hogy ez hazulról jött. Szívesen, vagy nem szívesen: fogadnia kell.

Theodóra egykedvűen hallgatott. A király ellenségesen pillantott a mérnökre, majd a tábornokhoz fordult:

— A dolgozószobámban tartom a kihallgatást.

A tábornok sarkonfordult, Oktáv megindult a terrasz felé.

— A grófnőnek lesz társasága — mondta Horstenre mutatva. — Igyekszem, hogy hamar visszatérjek.

Theodóra nem szólt, míg a király el nem tűnt a kastélyban. Aztán a mérnökre nézett.

— Ez az utolsó felvonás! — mondta csöndesen.

Horsten elnézett a tenger felé. A délelőtti ragyogás a végtelen vizen elmosta azt a halvány vonalat, mely a párás messzeségben vizet és eget elválasztott egymástól. Lankadt, álomszerű és végnélküli kék

világ reszketett előtte, felhőtelen, hamvas és bágyadt. A halk vizzugás ünnepi csenddé finomult és a mérnök tekintete a karcsu fehér kézre tévedt, mely mint egy ottfelejtett virág pihent a part kőkoralátján. A fehér kéz messzebb és elérhetetlenebb volt, mint az az apró fehér vitorla, mely egy pillanatra megvillant eltűnőben a víz, a távol és az ég végtelenjén. Horsten keze mégis megmozdult a virágkéz után, de az, mint egy ébredő lepke, felrebbent a pihenésből.

— Theodóra, — mondta Horsten — három éve készülök rá, hogy folytassam, ahol abbahagytam.

— Folytassa! — mosolygott a grófnő és a fehér kéz visszalebbent a korlátra.

— Három év óta — folytatta a mérnök — várom azt a pillanatot, mikor a hajóm európai part előtt bukkan ki a vízből s én az ön nevét kiáltva meglepgetem a lobogót a fedélzeten. A megérkezésem — sajnos — nem úgy történt, ahogy megálmodtam. Maga ott állt a parton, — igaz — de mással; nem várt, inkább menekült előlem s a hajóm jobban érdekelte, mint én. Igaz, hogy ez a hajó az ön nevét hordja, önért épült s azért jött át hullámok alatt és mélységek fölött, hogy önt vigye — a magasságba. Theodóra, én magáért jöttem. Nem kérdezek semmit, mi történt, mi volt, mit akart, csak egyet: akar-e velem jönni.

Horsten elhallgatott és a grófnő felemelte rá nyugodt tekintetét.

— Nem megyek! — mondta aztán határozottan.

A mérnök hallgatott. A fehér kéz egy pillanatra rászállt Horsten karjára s az ujjak, mint öt kicsi szárny, gyöngéden reszkettek.

— Nem megyek, — ismételte Theodóra. — Ezt úgy ítélnék meg, mintha rossz sorban, hatalom nélkül eldobnám Oktávot. Pedig ezt nem akarom. Ő most rámszorul. Az ittlétemre, a vigaszomra, a vidámságomra. Akkor, három év előtt, talán elmentem volna magával; — ki tudja — de most...

A mérnök arca fellángolt. Rekedten csattant fel a hangja:

— Akkor hát mégis igaz, hogy...

— Elég! — mondta Theodóra parancsolóan. — Tudom, mit akar mondani. Hogy a király szeretője vagyok. Ez gyalázatos hazugság. És rettenetesen fáj, hogy három év előtt maga nem tudott engem annyira tisztelni, — szerelemről most ne beszéljünk — hogy legalább megkérdezte volna tőlem: igaz-e ez, vagy sem. Nem vagyok a kedvese! Nem! Leány vagyok, tiszta és érintetlen! Azért, mert külön, szeszélyes módon néhanap többet megengedtem magamnak, mint más, ehhez jogom volt. Nem vagyok senkié, a magamé vagyok, azt teszem, amit akarok!

A grófnő kigyuladt arccal, könnyes szemmel állt Horstennel szemben, gyönyörű, haragos és megbántott büszkeséggel. A mérnök meghajolt.

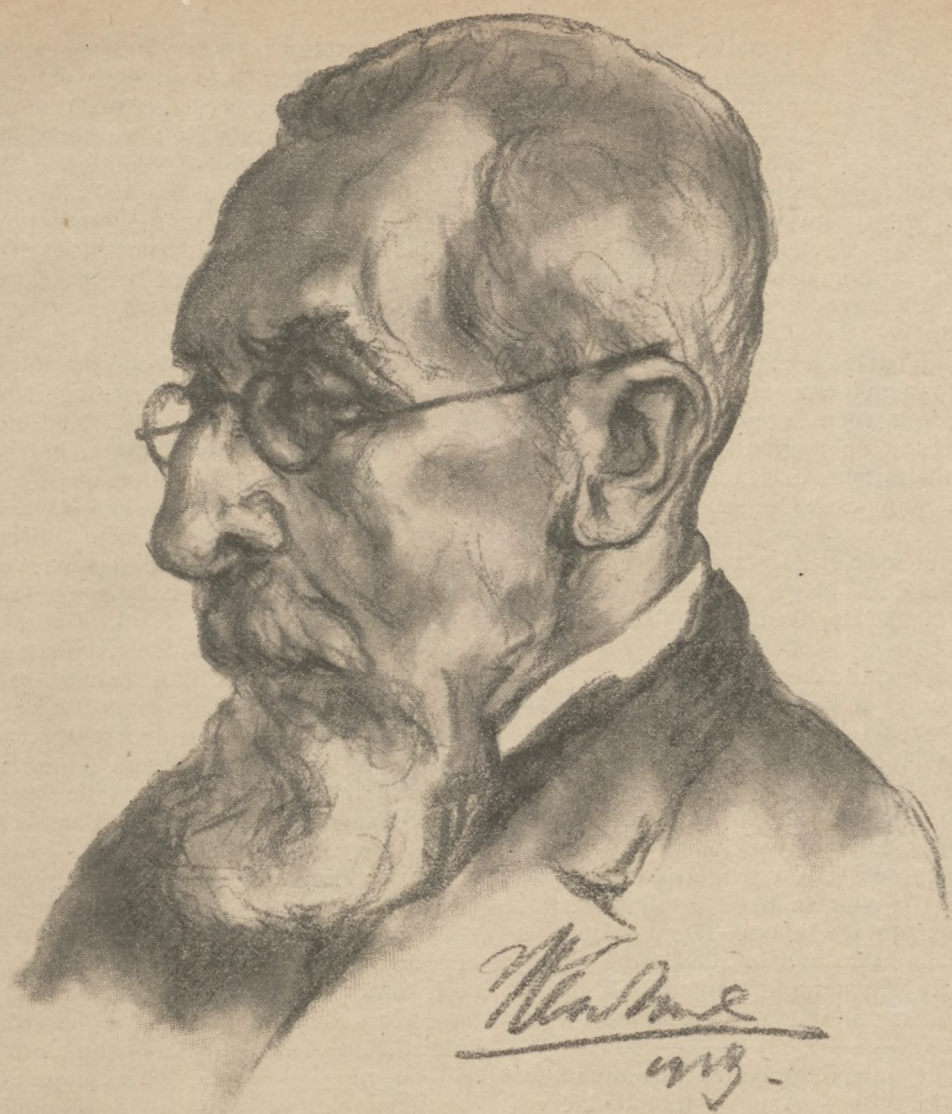
— Bocsásson meg! — mormolta. — Én hiszek magában és a szava szent. Csak azt sajnálom, hogy három évig egy más hitet hordoztam magamban s talán épp ezért megérdemlem a büntetést, amit rám mér, hogy most sem adja nekem magát.

— Vezekelni kell! — mondta Theodóra, aztán vidáman intett és a hajó felé mutatott.

Gresham-bar a főváros legelőkelőbb barja

Ferenc József-tér 5.

Meleg, intim, kedélyes, előkelő. □ Francia, angol konyha, művészi zongorajáték.

1919 Dec. 31
Apponyi Albert

gróf Apponyi Albert, a magyar béke delegáció elnöke.

Hercz Imre rajza.

— Az a pompás acélkolostor a tengermély magányában — folytatta mosolyogva — elég kényelmes remetelak lesz. Tessék csuhát ölteni, csigahéjjon, mozzaton, tengeri fűvön élni, mellet verni és imádkozni: akkor talán újabb három év multán megbocsátok.

— Nem fogok vezekelni! — kiáltotta Horsten. — Elég volt a szenvedésből! Nekem maga kell! Maga, aki felgyújtott és most nem akar tudomást venni a tűztől. Elégek!... Elégek a vágyban, a kétségbeesett, az iszonyu szenvedélyben: a magát akarásban... Nem, ezt a játékot nem folytatjuk tovább! Komoran, magányosan, férfiasan, szó nélkül türtem eddig. Kicsi voltam önnek és eltüntem, hogy nagygyá legyek — magáért. Most megnőttem, — az egész világ az enyém... Ha én akarom: a lüktető élet elszáll a földről és holt tenger lesz az egész ocean. Mindenki alattvalóm: királyok, pápák és parasztok... a lángelme koronáját hordom és megépitettem magamnak a rontás isteni

trónját. Ha ön, Theodóra velem jön, olyan világot teremtek önnek, amilyent kíván. Istennővé emelem, ha akarja... De ha nem lesz az enyém: elpusztitom a világot, kiirtom az utolsó férget is és a kihalt és elsötétedett földgolyón megfogom találni magát, az egyetlen, kit élve hagyok s nem lesz sziklavár, páncéltorony, mélység vagy magasság, ami megvédje az ölelésemtől. A világ, az egész világ romjain rettentő és komor némaság visszhangtalanul fogja hallani azt a sikolyt, amit maga fog belekiáltani az éjszakába, mikor én a tehetetlen, gyönyörű és védtelen testét magamhoz ölelem.

Theodóra megborzadva nézte a szinte önkivületben lázongó Horsten. A zöld fénycsik reszketett az emlékezetében, mi az éjjel végigvillant a tengeren.

— A hadihajók! — sikoltotta.

— Én akartam így! — hörögte Horsten. Elhallgattak.

— Horsten, — mondta kisvártatva, végtelen szomorúsággal Theodóra — ez borzasztó volt!

— Borzasztó volt! — ismételte a mérnök és eltakarta az arcát.

— Hallgasson meg, — folytatta Theodóra. — Sok szavunk már nincs egymáshoz, de valamit még megakarok mondani. Maga elpusztíthat mindent, maga sivataggá teheti az egész világot, maga lehet lángész, lehet isten, de az én akaratomat semmiféle isteni erővel nem győzheti le. Ha egyedül maradok is a lerombozott világon, egyedül, védtelenül, a romok felett, a maga irtózatoss munkája után, a maga szörnyeteg közeledésére egy sikoltó nem! egy rettenetes nem! lesz az én kiáltásom. És ez a »nem!« erősebb lesz a maga minden erejénél, mert ezt én fogom kiáltani, én, aki talán egy igent is sóhajtottam már maga után valamikor, olyan halkán, hogy csak a szívem tudta . . . csak a szívem . . .

Horsten lehajította a fejét és sötét tekintettel hallgatta a muzsikáló hangot. A lány, a kedves és ijedt vallomás összetörte, megalázta, lesujtotta, felemelte és meggyógyította.

Hosszan hallgattak mindketten.

Lépés hallatszott és a király megjelent a teraszszon. Sápadt volt és szenvedő, lesietett a lépcsőn, felindultan ragadta meg Horsten kezét és fulladozva tört fel a torkából a kétségbeesés:

— Este 7 óráig alá kell irnom a hivatalos lemondást. Mindent elvesztettem.

A ragyogó, kedves és vidám tengerparton olyan végtelen szomoru látvány volt az összetört fiatal király. Theodóra maga mellé vonta Oktávot s egy bájos és gyöngéd mozdulattal, mintha támogatni akarná, megfogta a kezét s elhuzta Horstentől. Megindultak.

A mérnök megtörten nézett a távozók után.

Horsten hajója egy negyedórával a történetek után viz felett kisuhant a kikötőből. A móló mögül kiérve, éles szög alatt fordult a nyílt tengernek és szinte repült a habok felett. Egy pillanat múlva csak élesen ragyogó barázdát mutatott, hogy a víztükröt valami titokzatos erő rántotta végig. A kastély ablakából Theodóra hosszan és tünődve nézett a hajó után.

A grófnőt teljesen megzavarta a különös délelőtt. Horsten izgalma, fenyegetései, szenvedése és szerelme mélységesen megrázták és meghatották. A titokzatos erő pedig, a szörnyű hatalom, mit Horsten a kezében tartott, megrettentette. Elborzadt, ha arra a titokra gondolt, mit akaratlanul megsejtett a mérnök szavaiból, de borzongva is jól esett neki erre az erős, szabad és büszke emberre gondolnia, ki most talán örjögve átkozódik a tengeren, vagy zokogva imádkozik hozzá, — ahogy épp ő akarja. Aztán Oktávra gondolt és elszomorodott. Szerette a királyt, nem szerelemmel, mint azt idejövetele előtt hitte majdnem, hanem csak mint jó pajtását, vidáman, könnyen, szeszélyesen, s most bántotta, hogy ez a gondtalan és hozzá mindig végtelenül szeretetreméltó ember nagyon szenved s ebben a pillanatban nem is órá, hanem a vesztett trónjára gondol. Ezt nagyon rossz néven vette tőle és megint

Horsten jutott az eszébe, kinek valószínűleg minden pillanata az elmúlt három év alatt csak az övé volt.

Ujra kinézett a tengerre. A nap izzott, a tenger pihent, de a láthatár alján komor felhők ütötték fel a fejüket. A hajó eltűnt a végtelenbe . . .

Oktáv magányosan költötte el villásreggelijét. Alig evett és étkezés után visszavonult a dolgozószobájába. A tisztek a földszinti dohányzóteremben izgatottan vitatták a helyzetet, künn rekkenővé vált a nyári forróság és a sötét felhősík megnagyobbodott . . .

Meerborg egyik előkelő szállodájában ezalatt Gersten gunyosan számolt be társainak a kihallgatásról.

— Oktáv lefogyott, elgyöngült és megöregedett, — mondta nevetve. — Szólni sem tudott, mikor bűneit felsoroltam. Szemébe mondtam, hogy megölte az országot s hogy vétkes könnyelműsége, gyalázatos, hazug háboruja felelős az állapotokért és a rossz békéért. Ez utóbbi ellen tiltakozott, de eléje terítettem a lemondó okmányt, mire kapkodni kezdett, ellenkezett, majd kérésre fogta a dolgot. Este hétig haladékot adtam a megfontolásra, akkor újra kimegyek a kastélyba. Nyolckor indulunk hazafelé a vonattal s biztos, mint a szentírás, hogy az okmány addigra a zsebemben lesz.

A kíséret helyeselt és szidták a boldogtalan Oktávot, ki korántsem viselkedett úgy, ahogy azt Gersten előadta s a haladékot sem ő kérte, hanem Gersten ajánlotta fel, mert a király ridegsége megzavarta és hamarosan szabadulni akart. A népvezér azt is elhallgatta, hogy a kastély mögött, mielőtt kocsira szállt volna, kerülőutat tett egy sírdomb felé, ahol hosszan merengett az egyszerű fejfő mellett. Mindez Gersten titka maradt, bár az eredmény így is, úgy is mindenkép biztosra volt vehető: Oktávnak nincs más választása, mint lemondani.

Kora délután hatalmas vihar tört ki s az államtanács küldöttsége nem mozdulhatott ki a szállóból. A hallban verődtek össze, künn zengett az ég és rettentő robajjal omlott a zápor, — a délutáni lapokat csuromvizes rikkancsok hozták az előcsarnokba. Az egyik lap élén feltűnő hír jelentette, hogy az Oktáv király őrizetére rendelt idegen hadihajók az éjjel eltűntek, reggel már elmaradt a szikratávíró-jelentésük s a kormánynál délben kérdezősködtek a nagyhatalmak a hajók felől.

Gersten értelem nélkül bámult a hirre s mikor később a helyi lap szerkesztője — megtudva ittartózkodását — kikérte a véleményét, tájékoztatlanságára hivatkozott, elkerülte a választ és inkább ő kérdezett. A szerkesztő csak annyit tudott, hogy a meerborgi parti örök valami villámlásszerű fényt láttak az éjjel, ami talán robbanás tüze lehetett, de viszont semmi robaj nem hallatszott s így ez az állítás is bizonytalan. A kutató hajók roncsot nem találnak, így lehet, hogy a cirkáló csak eltávoztak, bár a hajóknak küldött szikratávíratok válasz nélkül maradnak. Az eset módfelett titokzatos. Reggel másfélóra hosszat zöldesszürke por uszott vastagon a tenger felszínén a fürdő plage-előtt, ilyen különös porréteget még nem láttak Meerborgban. Ez a körülmény azonban valószínűleg nincs is összefüggésben a hajók eltűnésével.

(Folytatjuk.)

Hungária Nagyszállóda

Elsőrangú ház Budapesten.

Étterme az uri világ találkozója.

Mi készül a magyar tudományban, irodalomban, művészetben, színházakban, zenében?

Negyvenegy nyilatkozat.

A kolozsvári Ferencz-József egyetem átadásakor történt.

— A tudomány-egyetemet ezennel átveszem, — mondotta a román tábornok.

— Az egyetemet átveheti tábornok ur, — felelte a rektor. — Ami azonban a tudományt illeti, az itt marad a fejünkben s visszük magunkkal.

Magyarország elalélt, vérét vesztett testéből átmenetileg elszakíthatnak egy vármegyét, el hármat, ötöt, tizet, de a kulturánkat, nagyszerű tudósainkat, a magyar irodalmat, muzsikát, művészetet elvenni tőlünk nem lehet. Az a miénk marad és túl a határokon is hirdetni fogja a magyar fajta magasrendűségét, megfogja hódítani a még ma is ellenséges sziveket, meg a világot.

Ezekben a nehéz időkben a magyar szellem arisztokratáinak fontossága, jelentősége megkétszereződött. Kérdést intéztünk tehát hozzájuk, hogy megtudjuk: mit várhatunk tőlük? mivel foglalkoznak iróink? mi készül a tudósok dolgozószobáiban s a művészek műtermeiben? s érdeklődésünk eredményéről az alább következő negyvenegy nyilatkozat számol be. Akik nyilatkoznak, nagyrészt legcsodálatosabb lángelméi a magyarságnak; megkérdeztünk azután olyanokat is, akiknek megkérdezését rendkívüli népszerűségük indokolta, vagy az a körülmény, hogy a mai idők mozgalmában vezető szerepet játszanak. A névsor természetesen nem teljes, a nyilatkozatok azonban így is bő és értékes anyagot szolgáltatnak az érdeklődőnek.

Kiderül belőlük, hogy a háboru sokkal inkább kedvezett a szellemi téren való működésnek, mint a forradalmak. Egyrészt közállapotaink ziláltsága, másrészt az anyaghiány: tudósaink és művészeink kedvét és teljesítőképeségét hátrányosan befolyásolja, de azok is, akik ma kevesebbet dolgoznak, mint dolgoztak a forradalom előtt, rendülettel, hittel hisznek a magyar tudomány és művészet jövőjében.

És ez a hit tizezer gyertyafényű sugár erejével világit elénk a magyar jövő ködös sötétségébe.

Ambrus Zoltán.

A Nemzeti Színház elsőemeleti irodájában nagy a sürgés-forgás egész nap, de különösen délben tizenkettőtől egyig. Ilyenkor fogad a színház igazgatója: Ambrus Zoltán. Mig bekerülök, — jó egy órai »előszobázásom« alatt —, hárman is próbálkoznak soron kívüli audienciát könyörögni a titkártól, ami azonban a többi várakozó egységes tagadó állásfoglalásán megtörik.

Ambrus Zoltán már napok óta gyöngékedik kissé, de arra, hogy emiatt otthon maradjon, nem is gondolhat! Kérdéseimre a következőket mondja:

— Nem írok már régóta semmit. Beteg vagyok s egyrészt a betegségem kikurálása foglal el, másrészt pedig — hisz' láthatja, — a színház rengeteg dolgot ad.

— A színház jövő évi programjáról pár hete csak, hogy a napilapoknak nyilatkoztam. A műsorterv azóta mit sem változott.

— A magyar irodalom jövőjéről jósoljak? Nem teszem. Jósolni nem háladatos dolog, kiváltképpen azért nem, mert a jósolgatások eddig sohasem váltak be.

Bárdos Artur

a Belvárosi- és Andrássy-uti színházak igazgatója szerint az ideai színházi szezon távolról sem olyan jó, mint a tavalyi volt, de azért az elsőrendű színházak meg lehetnek elégedve a közönség színházjáró kedvével. Mindenesetre többet kell dolgozni, gyakrabban kell bemutatót hozni és minél jobb előadásban. Olyanformán, mint ahogy az utolsó békeidőkben volt. A Belvárosi Színház legközelebbi újdonsága különben *Karl Sloboda* magyar származású bécsi író *Három csésze tea* című vígjátéka, mely nemcsak Európát, de Amerikát is bejárta már. Az új darabot mindössze három személy játssza végig a Belvárosi Színház szereposztásában: Mészáros, Gellért, Petheő. Azután valószínűleg egy szenzációsan érdekes német újdonság jön, melynek a címét még nem árulhatom el, mert még nem irtam alá a szerződést. Aztán sorra jönnek *Szép Ernő* régvárt »*Paliká*«-ja, *Lengyel Menyhért* háromfelvonásos: »*A nőgyűlölő*«, *Hajó Sándor*, *Lakatos László* egy-egy darabja és az idegenek közül *Tor Hedberg* svéd író »*Ulfjsterne*« című drámája, *Maeterlinck* gyönyörű »*Aglavaine* és *Seliette*«-je meg egy *Strindberg* És nemsokáig pihen a fiókomban *Herczeg Ferenc*-nek egy rendkívül érdekes s ma különösen aktuális tárgyú egyfelvonásos, melynek kiegészítéséül *Shaw* »*Az imádója meg a férje*« című *Candida*-paródiáját hozzuk és ugyanazon este még vagy »*Az ember és emberfeletti ember*« egy felvonását, vagy *Henry Bordeaux* »*L'écroué brisée*«-jét vagy *Schnitzler* »*Bator Cassiau*«-ját. És végül van még egy darabom, mely már a szerzője révén is nagyon fogja érdekelni Budapestet: *Arnoldo Fraccaroli* Budapest kedves és gyakori olasz ujságíró vendége felolvasta nekem franciául rendkívül érdekes darabját, mely még sehol sem került színre. Most *Heltai Jenő* fordítja magyarra és valószínűleg még az ideai szezonban hozzuk.

Ami pedig az Andrássy-uti színházról illeti, itt *Szép Ernő*, *Szini Gyula*, *Heltai*, *Szomaházi*, *Nagy Endre*, *Karinthy*, *Zágon Jenő*, *Egyed Zoltán*, *Bónyi Adorján*, egy csomó jókedvű francia s egy olasz egyfelvonásos várnak bemutatóra. Itt is irodalmat hozok, mert általában az az impresszióm, hogy a közönség ízlése megfinomodott és a háborus nagy koplalás után irodalmi valőröket követel végre megint, a színpadtól is.

Benczur Gyula

nem fogadhatta személyesen »A Társaság« munkatársát, mert éppen az orvosa volt nála, aki egy kis

Dunapalota szálloda Budapest

(ezelőtt Ritz)

Étterem. Bar. 5 órai tea.

lokális jellegű, az öregséggel járó s abszolút jelenték-
telen baját kezeli. Helyette a felesége felel kérdéseimre,
egy bájos, finom, mélysegesen jó és intelligens jelen-
ség. Könyves lesz a szeme, mikor megkérdezzük, hogy
min dolgozik most a férje?

— Mit tudom én? Hisz azt sem tudom, hogy
dolgozik-e egyáltalában. Isteni csoda, ha dolgozni tud
az epreskerti jéghideg, fütetlen műteremben. A mester-
iskola növendékei is alig pingálnak, olyankor is csak
»hasból« — dehogyan is jön modell az északi sarkra. Az
uram hú, öreg szolgája már kidőlt mellőle, tüdőgyula-
dást kapott. Ő maga azért átjár mindennap a műterembe
bundában, hócipőben, csodálom, hogy meg nem gém-
beredik a hetvenöt esztendő munkás két keze...
Nyáron különben annyit dolgozott, mint talán még soha,
pedig a körülmények nem igen voltak rózsásak: *Dolán-
ban* voltunk az öreg udvarházunkban, elzárva a világ-
tól s háromszor jártak nálunk a vörösök, egyszer pedig
csehek. Mégis nyolc kompozíciót csinált. Többnyire
kisébb méretű vásznak: egy házasságtörő nő Krisztus
előtt, a gecsemáni kert, aztán egy nagyon bájos dolog:
Mercur hozza a kis Herculest és Jupiter hamar, óva-
atosan az alvó Juno emlőjéhez tartja a földi-anya gyere-
ket, hadd szívjon egy kis isteni tejet... Mikor már
mindenünk be volt pakkolva, még mindig festett: egy
törököt, melyhez önmaga ült modellt. Ezeket a képeket
ittthon tartom, ha átvinné a műterembe, biztos kicsálnák
őket tőle, mindenféle élelmiszer ellenében. Pedig akkor
én inkább nem eszem...

— Ja igen, most a Mátyáson dolgozik. A Várban
van egy »Mátyás terem«, annak a falaira kell készítenie
nyolc nagy vásznat. Egyik már kész van: Mátyás jön
vissza a harcból, győztes hadai élén. A többi hét kom-
pozíció is kész van már vázlatban — de a kivitel? Hisz
nincs vászon, nincs festék és nincs szén, szén...

— Mennyi mindent hozott ide a férjem, mennyit
csinált, mennyit akart! És mennyi minden vált már
valóra abból amit akart, — de most minden mintha
örökre megállt volna. Látja, így állja utját a magyar
kultúra előretörő lépteinek ez az átkozott fekete kő,
meg az a sok minden még, ami vele jár.

Beóthy László:

— Hogy milyenek az impresszióim az idej szin-
ház-évadáról? Istenem, nagyon vegyesek. Most például
nagyon rózsásaknak kellene lenniük, hiszen a János
vitéz minden előadását hetekkel korábban megvásárolt
táblás házak előtt játsszuk. Mégis elgondolkoztat és
elkedvetlenít egy állandó szomorú jelenség: ezekből a
táblás házakból hiányzik a publikum egy nagy és két-
ségkívül legértékesebb hányada: a *középosztály*. A rezsi
hallatlan növekedése következtében, oly magasra emel-
kedett helyárak elzárják a szellemi arisztokrácia elől
régie életük e fontos faktorát, a felnőttek iskoláját, hiszen
legtöbbnek társadalmi állása tiltja, hogy leülhessen a
számára egyedül megfizethető hatkoronás karzati helyre,
viszont a földszinten kuriai bíró ötszemélyes családjá
számára aligha tud kifizetni egy estére száz koronát...
És ezen a fájdalmas minuszon az élet mai lehetőségei
szerint aligha lehetne a közeljövőben segíteni.

HARCSA BÉLA

(Schäffer János cég volt szabásza) uri szabó szalonját
IV., Városház-utca 16. szám I. emelet megnyitotta.

A *Királysínház* idén különben csupa magyar
darabra készül. Legközelebbi ujdonságunk *Martos-Vince*
»Cigánybáróné«-je, azután valószínűleg a »Dorottya«
című dalmű kerül színre, melynek szövegét is, zenéjét
is *Kacsóh Pongrác* írta; van még egy érdekes magyar
ujdonságunk a »Gernyőhídi bál« a *Komjáthy-Szomaházi-
féle* legújabb társaság műve, mely a Dunántúlon játszik
Ferenc császár, az insurrectio idején. A Magyar színház-
ban majdnem minden neves magyar írótól van készen
vagy készülőlélben darabom; a legutóbbi ujdonság
Drasche-Lázár Alfréd »Tüzpróba«-ja, melyet a szerző
ugyanilyen című regényéből irt át.

Bródy Sándort

megkérdeztük: hogyan él, mit csinál, jár-e társaságba,
emberek közé. Így válaszolt:

— Járok-e emberek közé? Természetesen járok,
mert emberek nélkül nem élhetek. Nekem mindegy,
hogy milyen színű és milyen törekvésűek az emberek,
mert nincs olyan ember, akit meg ne értek. A leg-
jobban azt szeretném, ha most nem mulatsággal és
szórakozással foglalkoznának az emberek, hanem arra
fogna össze mindenki, hogy a gyászos multból újra
felépítse a régi, de a réginnél realisabb, igazabb, ma-
gyarabb Magyarországot. De hagyjuk ezt, nem akarok
én pozitizálni. Ha azt kérdezi, hogy kikkel érintkezem,
azzal válaszolok, hogy fájdalom, kikkel nem érintke-
zem, kikkel nem lehet érintkezni. Roppant hiányoznak
nékem szerb testvéreim közül a legkedvesebb és leg-
tiszteltebb barátaim, a Dungserszkyek, akiket már évek
óta nem láttam. Az öreg, bölcs Dungserszky Lázár
meghalt még a háború alatt, nem tudta kivárni a vég-
gét. Igazi szerb volt, de nekünk magyaroknak jóhi-
szemű és jóakaratu barátunk, az osztrákok azonban
nem szívelte. A fiai szintén vérszerinti hivei a fajtájuk-
nak, de nagy érdeklődés van bennük a magyar kultúra
és szerény személyem iránt is. Be sok boldog időt
töltöttem el náluk, lenn a Bácskában, ahol megtanul-
tam a hatalmas és bátor szerbeket szeretni és tisztelni.
Vajjon mit csinálnak most odalenn? Remélem, hogy
magyar hazánk és szegény, szomorú fia: én, nem vesz-
tettük el még rokonszenvüket. Szeretnék beszélni ve-
lük, megmondani, hogy mi magyarok minden látszat
ellenére is: erősek vagyunk és épp úgy a miénk a
jövő, mint az övéké... Hogy dolgozom-e? Természe-
tes, hogy dolgozni akarok én is, megjött a kedvem és
tudom a kötelességemet. Persze, nem valami jó a ked-
vem, a félkarom biztos, hogy elfárad, de jó még a
másik fél, talán még jobb is lesz, mint volt a kettő
együtt. Ifjúkori barátom: Mérai Horváth Károly jut az
eszembe, akinek a félkarját Vásárhelyi ellőtte. Károly
megtanult a másikkal lőni, vívni és amikor utoljára
láttam, jobb vivő volt, mint valaha. Hátha én velem is
megtörténik a csoda és megjön a makacsságomon meg
a dacon keresztül, amivel tele vagyok, az energiám
is... A Fehér Könyv egy újabb kötetét rendezem
most sajtó alá.

— Hogy darabot írok-e? Fájdalom, igen, elvégre
élni is kell. Dosztojevszky regényéből *A játékos napló-
jából* csinállok darabot a Vigsínház számára.

CUENDET CONSTANT

svájci órás Budapest, IV. Kigyó-tér 5.

Az órás-szakmát felölelő összes zseb-, nipp-, tál stb.
órák raktára. Alapítva 1862.

KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

Gíesswein Sándor, magyar békedelegátus.

Hercz Imre rajza.

Concha Győző

mélabúsan rázza meg a szép kékszemű ezüstfehér fejét.
— Én kérem, nem dolgozom semmit. Csak olvasok és figyelemmel kísérem a jelenségeket, gondolkodom fölöttük és busulok a hazám sorsán, melyet önmagának köszönhet. Ez minden munkásságom: és egyelőre, ugylátszik, a programmom is.

Csók István

a Türr István-utcai kiállításra hozta el néhány feltűnést keltő gyönyörű új vásznát, de azért mindenkit felülmuló szorgalommal és munkabírással fest pihenés nélkül és zavarhatatlanul tovább. Most egy »Boszorkánytánc« című nagyobb kompozíciója és egy »Támár«-ja készül.

Faludi Jenő dr.,

a Vigszínház igazgatója, ezeket mondta:

— *Ocskay brigadérossal* nyitottuk meg a szezont. Aki csak kissé járatos a színházi üzem technikájával, tudja, hogy a kommunista rezsim alatt felforgatott és magyarságából jótormán egészen kivetköztetett játékrend után, amelyhez még a vakáció tétlensége járult, mily nehéz volt nyélbeütni ezt az előadást. De éreztem, hogy nem kezdhetjük más »felhanggal« az idényt: Minél több magyarság, minél több nemzeti jelleg. Ez maradjon meg a jövőre is. Sajnos, az az aléltság, amelybe az elpusztult rezsim a magyar írókat ejtette, még érzeteti hatását. Íróink egy része egyszerűen nem tudott dolgozni, más része a nagy bizonytalanságok közepette nem akarta írásának sorsát kockára tenni. E miatt az

eredeti magyar művek bemutatásával még várakoznunk kellett. Most azt remélem, hogy a legközelebbi jövő magyar szerzőinké lesz, akiknek legjobbjai biztattak ígéreteikkel. A közönség színházjáró kedve gyönyörűen nyilvánul, mindent meg akarunk tenni, hogy a közönség továbbra is meg legyen elégedve és a színház méltó módon teljesítse hivatását.

Ferenczi Sándor dr., idegorvos,

ezt mondotta:

— A *psychoanalitikusok* egyesülete volt talán az egyetlen 15. nemzetközi tudományos társaság, mely még a háború forgatagában sem tagadta meg a tudománynak minden politikai változás felett álló univerzalizitását, a tagjai egy percre sem szakították meg egymással a személyes jó viszonyt és — a lehetőséghez képest — az együttműködést. A középeurópai és neutralis országok helyi csoportjai 1918 szeptemberében Budapesten tartották meg kongresszusukat a Magyar Tudományos Akadémia termeiben; főleg a *háborús neurozisek* értelmezésének és gyógyításának kérdését vitatták a német és osztrák hadügyministerium és a magyar honvédelmi ministerium kiküldötteinek részvételével. Az entente-országok nyelvére a háború alatt is lefordították Freud professor számos művét, sőt egy magyar psychoanalitikus dolgozatait is (angol nyelvre). A nemzetközi egyesület elnöki tisztségében, melyet a kongresszus reám ruházott, jelenleg Jones londoni professzorral helyettesítettem magam. akivel nemrég találkoztam Bécsben. Konstatáltuk, hogy a társadalmi és politikai világfelfordulás dacára, a mi tudományunk terén mindenfelé élénk a munkálkodás. Ennek a szervezése és egy angolul megjelenő új szaklap kiadása az, ami most leginkább foglalkoztat.

— »A *psychoanalitika haladása*« és »*Histéria*« c. alatt a napokban két új kötetem kerül ki a sajtó alól, az utóbbi egyidejűleg németül és angolul is megjelenik. Elkészítettem továbbá egy nagyobb mű tervezetét, mely az *élettudomány* néhány fontosabb kérdésének, főleg néhány egyén- és fajfejlődéstani találynak a megfigyelésénél kísérel meg értékesíteni a psychoanalízis tanításait. A munkálatnak a címe valószínűleg ez lesz: »*Bioanalitikus problémák*«.

Grósz Emil

így nyilatkozott:

— A magyar tudományos élet jövőjét csak a tervszerű *munka* által látom biztosítva. Arra kell törekednünk, hogy a magyar tudomány értéke elérje s lehetőleg meghaladja a művelt nyugatét. Ezzel szolgáljuk legjobban az ország érdekét.

Ma a munkásság sokkal kedvezőtlenebb körülmények között történik, mint a háború előtt, amikor az állam pénzügyi helyzete megengedte, hogy a tudományos munkásság eszközeit bőkezűen rendelkezésre bocsássa. De a tudomány története azt tanítja, hogy egyszerű eszközökkel is nagy eredmények érhetők el: Az angol Faraday, a francia Pasteur, a német Helmholtz s a magyar Semmelweis meggyőző példái bizonyítják,

hogy a tehetség és a szorgalom leküzdi a külső nehézségeket. Bizva bizunk abban, hogy ez hazánkban is így lesz!

Hajó Sándor

szerint ma, sajnos, nem a nagy álmok, nagy tervek valóra válását, művészi beteljesülését éljük; ő maga is alig dolgozik, mindössze egy vigjátéka készül, melyre Bárdos vár a Belvárosi Színház számára.

Heinrich Gusztáv

az akadémia főtitkára, vastag szürke gyapjuszapjában dideregve és rosszkedvűen járkal föl-alá az enyhén kifejezve: hűvös helyiségben.

— Hogy mi az Akadémia programja az új esztendőre? Semmi. Azaz pontosan ugyanaz, ami a múlt évben volt; könyveket adunk ki, folyóiratokat adunk ki és — és taggyűléseket például nem tarthatunk, mert a termeink fűtetlenek. Azonfelül nagy átalakítási munkák folynak a régi házban: miután a gázvilágítás nem szuperál, egyes helyiségekbe be kell vezetni a villanyt.

A mesteremberek kopácsolása tényleg az egyetlen életmegnyilvánulás a hosszú visszhangos folyosókon. Óh Széchényi István, te is másképp álmodtad...

Heltai Jenő:

— Alig írok, annyi a más irányú elfoglaltságom s oly rossz a talaj ma a belletrisztika számára... Fraccaroli olasz újságíró kollegánk darabját fordítom magyarra a Bárdos színháza számára s egy *gyerekgény* is írok, amellyel husvétig valószínűleg elkészülök.

Herczeg Ferencz:

— Két legújabb könyvem: *Az élet kapuja* és *A fekete lovas* csak az elmúlt hetekben hagyta el a sajtót. Most nem írok semmit, pihenek. Új könyvem a közel jövőben nem jelenik meg és valószínűleg színpadi bemutatóm sem lesz több az idén.

Dr. Hubay Jenő:

— Két új estét betöltő kéziratban levő operám van. Az egyiknek címe: »*Az éj*«. Szövegét irták Martos Ferenc és Lothar Rudolf. A másiknak címe: »*Karenin Anna*« szövegét irták Goth Sándor és Gábor Andor. Mindkét mű előadási jogát a Nemzeti Operaház megszerezte. A »*Karenin Anna*« iránt a külföldi Operaházak is nagyon érdeklődnek. Jelenleg egy *Kantátén* dolgozom (nagy zenekarra és vegyes karra), melynek szövege Romain Rolland tollából való.

Iványi Grünwald Béla

csak nemrég jött vissza Kecskemétről, de már nagy-szerű képességének teljes súlyával munkába állt.

— Nyáron alig dolgoztam — mondja — ősz óta aztán annál többet. Főleg tájképet hoztam magammal. Kecskemét, a magyar alföld tipikus színeit, levegőjét, aztán figurálist is, néhány kedves kecskeméti figurát,

Pompás táncműsor

Francia-, angol-
konyha. Cigány- és
művész-zenekar.

1919.

A menekült gyermekek csoportja a keresztény Nemzeti Párt rendezésében előadott Bellehemes-játékban.

Makoldy József rajza.

egy pár genreképet a magyar pásztoréletről. Egyik képem témáját például a kecskeméti »Cigányváros« adta. Most egy vázlaton dolgozom, mely egy nagyarányu bibliai ciklus kompozícióm részlete. A kompozíció első részét — talán emlékszik is — tavaly előtt hoztam tárlatra, a címe: »Keresztrefeszítés«, a második részt, a »Sirbatétel«-t tavaly s a harmadik, a »Békesség veleték« idén kerül a nyilvánosság elé.

— Hogy mikor? Oh, már a legközelebbi jövőben. Január elején, vagy most, vagy a következő vasárnap nyitjuk meg témáinkban jellegzetesen magyar kiállításunkat *Kosztá, Garay Ákos Berán*, meg én.

Jób Dániel

vidám darabot ír, amelyről azt mondja, hogy megcsinálásában, mondanivalóiban egyáltalán nem lesz hasonlatos azokhoz a színházi játékokhoz, amelyek a mai játékrendben szerepelnek. Egyelőre csak a címét hajlandó elárulni. A címe ez: *Menyecske*.

Karinthy Frigyes:

— Befejeztem *Utazás Capilláriába* című köny-

vetet, amely Gulliver utazásainak a folytatása s amelyet nagyon szeretek. Ez a könyv a nőkérdéssel foglalkozik, filogám alapon.

— Dolgozom egy háromfelvonásos drámán, amelynek ez lesz a címe: *Valami van*.

— A napokban jelenik meg *Gyilkosok* című novellás kötetem és egy humoros kötet: *Ne bántsuk egymást!*

— Fordítom Henri *Bataille: Un songe d'un soir d'amour* című nagyon bájos verses egyfelvonásosát, amelynek *Emlék* lesz a magyar címe és valószínűleg a Madách-Színházban fog színre kerülni.

Katona Nándor.

A mester maga nyit ajtót. Két ismerőst is találom nála, kik a képeiben gyönyörködnek. Tátrai tájak, a hófödte Ferenc József-csúcs, festői fekvésű kis Zakopane falva, egy megkapó erejű sebesült katonafej...

— Ezek a kész dolgok? Ez a három? — kérdezem.

A mester jóízűen elmosolyodik:

— Három? Háromszáz! Háromezer!

TABARIN Rákóczi-út 63. sz.

hatalmas műteremlakásának egyetlen szobájában pattog a tűz. Itt huzódnak meg a nagy piktor és »legjobb barátja«, a fia, ifjabb Kernstock Károly, aki már maga is erős és bátor, izmos fiatal tehetség: szobrász.

— Dolgozunk — mondja Kernstock Károly. — Az egész napon át, alig egy-két órás megszakítással. Még soha ilyen odaadással, ilyen intenzíven nem tudtam dolgozni. Festek, mert boldogan érzem, hogy a munka számomra pihenés, élettartalom, levegő, minden. Rajzolgatunk, beszélgetünk a fiammal és a munkáinkkal körültorlaszoljuk magunkat a külvilág szennye, szomorúsága elől. Néha majdnem sikerül, de nem mindig.

Kérésünkre páratlan vermissageban volt részünk: Kernstock mester megmutatta a képeit, melyeket egy-két legintimebb jóbarátján kívül még senki sem látott. Két év előtti kollektiv kiállítása óta sokat élt és haladt Kernstock; a színei csöndesebbek, teltebbek lettek, egy érett piktura, nemes komoly elmélyültsége kap meg ezeken a vásznanon. Van egy pompás kis önarcképe, két rendkívül érdekes, féligkész képe s egy nagyarányú kompozíció tervnek már elkészült vázlatrészlete: vihar van, lila villámok cikkáznak a kék iverk fölé s egy fiatal fiuakt, a maga kicsiségében és emberi tehetetlenségében, megdöbbenve emeli fel szemét az égre. És bár a festő magyarázata szerint az egész csak egy egyszerű természeti jelenség, amint az egyszer Nyerges-ujfalun kapta meg a fantáziáját, mikor tikkasztó szárazság után az egész falu népe kiszaladt és ünnepelve üdvözölte az esőthozó vihart, a nézőt mégis megrohanja az égiháboru közelében álló keskeny, megriadt, meztelen ember-szimbolum voltának érzése.

Kernstock mosolyogva meséli, hogy egy barátja szerint ennek a képnek azt a címet kellene adnia: 1919.

Kiállításra nem készül a mester s a képeivel nincsenek céljai, igazán l'art pour l'art dolgozik. Különb-
ben, meséli, hogy az emberek, sőt a régi képbarátok képvásárlási kedve egyáltalában nem csökkent a mai pénztelenségben. Lehet, hogy némi kis vagyonelejtsési ambíciók is sarkalják a mecenásokat, de még valószínűbb szerinte, hogy a külvilágtól való nagy általános undor az otthonba való begubózásra s egyben az otthon szebbé, művészibbé tételére hajtja az embereket.

Kiss József.

Egy kicsit könyörögnöm kell előbb, aztán megígérni, hogy öt percnél tovább nem fogom fárasztani a beteget s ekkor bemehetek és üdvözölhetem Kiss Józsefet.

A szomszédszobában kétéves unokája nótázik vidáman s a nagypapa mindenekelőtt erre tesz figyelmessé. Ezt hallgassam csak meg!

Kérdezem, dolgozik-e valamin.

— Semmin se dolgozom. — feleli Kiss József.

A lánya azonban rácsáfol:

— Ne tagadd, apus! Itt vannak a versek, amiket nap-nap után irsz!

S már mutatja is a frissen írott, apróbetűs strófákat.

Csakugyan. A kifeszített vásznak, leállított spanyolfalak mögött, ládákban s a ládák tetején, alattuk és oldalt is mindenütt képek, egyik tökéletesebb, mint a másik. Különösen megragadja a nézőt a művésznek ezelőtt huszonhat évvel festett egyik mesterműve: »A templomban« című, szuggesztív hatású, mélyen átértett keresztény kép és a hívők fölött a legmélyebb áhitat csendjében felmagasló, sejtelmes Szűz Máriával.

— Hogy dolgozom-e? Hogyne! Nekünk művészeknek a nagy zürzavarban a munka az egyedüli, ami megmaradt. Mint látja, szepesi tájképeimhez menekülök.

— A művészetnek van jövője, mert a művészet nem halhat meg. De ha a művészeket kérdi, úgy én azt hiszem, egyesek kénytelenek lesznek a szülőföldjükre visszatérni, hogy megélhessenek.

— Miután — folytatja finom mosollyal — az ember »földjei« nem mindig megértőek. Így például én, a Szepesség festője, egyetlen képemre sem találtam a Szepességben vevőt. Franciák, angolok, németek vették meg a képeim nagyrészét...

— A tárlaton lesz egy pár festményem. Gyorsan elviszik őket. Tegnap is elvittek egyet, amit szivesebben megtartottam volna »mutatványszámnak«.

— Higyje el, inkább megfestek egy képet, mint hogy egy interjút adjak!

Elhiszem.

BRITANNIA-SZÁLLÓ

VI. TERÉZ-
KÖRUT 39.

télikert éttermé-
ben minden este

KIS KÓCZÉ muzsikál.

Midőn a költő látja, hogy nincsen menekvés, maga is elmosolyodik s bevallja:

— Igen, dolgozom a *Legendák a Nagypámról* című verskötetben. A második rész, mely elbeszélés és történet, készen van. A harmadik résznek — s ez a legszebb — a kompozíciója kész s egyes részleteit már meg is irtam. A műnek ez a harmadik része csupa filozófia. Belékapcsolódik a magyar legenda alakja: Bolond Istók, kivel a hortobágyi pusztán találkozok a nagypám. A két világ vándora ott bölcselkedik, míg fölöttük hatalmas szélvész kerekedik, sűrű homokfelhő borítja el az eget s mire kitisztul, a két nyughatatlan vándor eltűnt. A végén aztán kérdezem, hogy hát álom volt-e az egész?

A jövőről, Magyarországról s a magyar művészetéről Kiss József ezt mondotta:

— Meg vagyok győződve, hogy Magyarország nem fog elpusztulni, mert a népe erős, ép és derék. A magyar szeret quaterkázni, pipaszó mellett eldiskurálni s egy nagy-nagy kiválósága van: mindig jókedvű. S egy ilyen jókedvű, jóra való nép nem pusztulhat el!

Autogrammot kértem, de nem akart adni, helyette a készülő művének két gyönyörű strófáját olvasta fel. Bolond Istók mondja ezeket:

*Bekukkanok olykor Debrecenbe
És újra megyek, újra otthagynom.
Egy helyt maradni nem juthat eszembe
Egy a világ, meg akárhol fogom.
Csak menni, kóvályogni mindörökre,
Csábit a tér, a völgy, hegy és halom.
De vannak szent helyeim, ahol megálllok
S könyeimtől egyebet se látok.*

*Legtöbbször künn a mohos temetőben,
Nagy Csokonai sírorma alatt,
Merész álmaim ifjonta hol szőttem,
Jó, hogy álmodni mindenütt szabad.
Hányan álmodtak ott már énelőttem!
Álomlátó e honban sok akad.
De míg akad, én hazámat nem féltem,
Fel fog virulni újra dicsőségben.*

Mikor búcsuzom, még utánam szól:

— Irja meg, hogy Kiss József nagyon gyöngéledik...

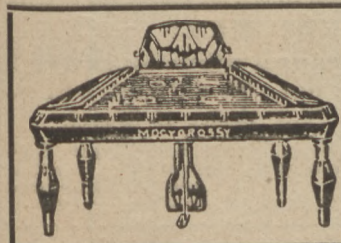
Kosztoldnyi Dezső:

— Verses regényt írok. A szegény kisgyermek panaszai után megírom az ifju koromat, az 1890 évek régi-régi, ma már történelmi-messze életét.

Ezenkívül egy hosszú elbeszélésem dolgozom, mely Nero császárról, a művészről szól.

Krudy Gyula:

— Nem dolgozom semmit. Új könyvem sem jelenik meg. Pihenek.

CIMBALOM

szabadalmazott acélszerkezettel, melynek hangja csodásan jónak bizonyult, már kaphatók. Hegedűk, tárogatók, grammofonok, eufonok és lemezek, az összes hangszerek

MÓGYORÓSSY hangszergyár
BUDAPEST, Rákóczi-ut 71. szám.
(Kelti pályaudvar felé.)

— Engem ezek a mostani állapotok nem hangolnak le. Szó sincs róla. Sőt ellenkezőleg. Ez a mai világ nékem tetszik. Szébb még, minő a háboru. Kalandos. Betyárvilág. Azt tehet benne mindenki, amit akar. Sarzsi sem kell hozzá...

— ...
— Hogy mégsem dolgozom, annak egyedüli oka az, hogy nincs kiadó, nincs papír, nincs mecenás, nincs pénz. Már tudniillik irodalomra nincs. Akinek van, másra költi. Ifju színésznőkre talán. S ki tudja, nincs-e igaza?

Ligeti Miklós:

— Ezer örömet felelnék szives megkeresésére, ha módomban volna érdemleges választ adhatni.

— Tudvalevőleg a szobrászat, mint művészet, legelsősorban anyagszerű. Anyag pedig nincs. A drótszegtől a márványtömbig, minden hiányzik.

— Nem is beszélve arról, hogy szobrász-műtermek különösen tágasak, levegősek — szén nincs.

— Amit mégis csinállok, keserves kinlódások között készül, de erőt ad és kitartásra buzdít a jövő reménye.

Móricz Zsigmond.

Móricz Zsigmond nagy történelmi regényén dolgozik, a *Bethlen Gábor-on*, melynek több mint a fele kész már.

Ezenkívül egy nagy magyar meséskönyve készül, melyben régi magyar mesemotivumokat használt fel.

Kozma Miklós huszárcapitány, beosztva a nemzeti hadsereg fővezérséghez. Szűts rajza.

Amerikai rendszer az ékszerkereskedelemben rendkívül célszerű újítást léptetett életbe a kitűnő hírnevű Hellinger Henrik órás és ékszerész. A cég magánosoktól bizományba átvész ékszerárut és műtárgyakat, melyeket a legkedvezőbb feltételek mellett áruba bocsájt. Ezen újítással úgy az eladó, mint a vevő részére nagy előnyöket biztosít. **Hellinger Henrik IV., Türr István-utca 9. félemelet (Váci-utca sarok)**

Szab. „Vesta“ olajgázkályha

OLCSÓ olaj biztosítva. **TISZTA**
Megtekinthető:
SZABÓ RUDOLF V., Visegrádi-utca 19.
SZAGTALAN

JOGÁSZOK! Katona jogiszeminárium
Budapest, IX. Ráday-u. 41.

Előkészítés és jegyzetbérlet az összes jogi vizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgákra is.

Zongorát, Pianinót, Harmoniumot ne vegyen **!!** Reményi Mihály **mig**

a nemzeti Zeneakadémia szállítójának elsőrangú nagy zongora-terméit meg nem látogatta és az árak felől érdeklődött.

Budapest, Király-u. 58/c.
Telefon: 87-84.

Ügyvédi vizsgára, pénzügyi fogalmazói vizsgára, jogi alapvizsgákra és szigorlatokra, államszámvetési államvizsgára, tanári pedagógiai vizsgára legsikeresebben készít elő a **Szontagh-szeminárium** Budapest, IV., Váci-u. 51. Jegyzetkölcsonzés. Rekapitulálás. Ertekezés naponta 9-től 12 óráig és 3-tól 7 óráig. Fűtött helyiségek.

Quarzlámpa, mesterséges napfény.

Hajhullást, korpásodást, összes hajbetegségeket, valamint arc- és szépség-hibákat rendkívül sikerrel gyógyít a Quarzlámpa, mesterséges napfény. Kezelések egész nap.

SCHADEK ANTAL kozmetika és hölgyfodrász műterme
Budapest, IV., Váci-utca 12, félemelet.

Brilliánst, gyöngyöket,

aranyat, platinát, ezüstöt és mindennemű ékszereket legmagasabb árban vesz

Fried A. ékszerész, Budapest, VII., Rákóczi ut 2. sz.

VILÁGSZABADALOM!

Áldás a háziasszonynak a „FRANDOR“ II-dik újdonsága, mellyel **gyerekjáték a faapritás.**

A faapritógép üzemből megtekinthető és kapható:

„FRANDOR“ UJDONSÁGOK HÁZA
VI., Andrassy-ut 62. Telefon 38-62.

! Látványosság !

Vételkötelezettség nélkül megtekinthető

Bizományi kiállítás és eladás V., Bécsi-u. 10

Magántulajdonból ssármazó műtárgyak, régiségek, miniatúrok, olajfestmények, aquarellek, vitrintárgyak, porcellánok, bronzok, ékszerek, szőnyegek, szőrmearúk, függönyök, műbutorok és iparművészeti tárgyak, csipkék, kézimunkák stb.

— Azt akarom, — mondja, — hogy ez legyen az apróságok bibliája. A könyv Légrádynál fog megjelenni nemsokára. Az illusztrációk nagyobb része is meg van már hozzá.

Az irodalom jövőjéről is nyilatkozik:

— Remélem, hogy a magyarok nem felejtenek el magyarul beszélni s addig az irodalomunk sem szűnhet meg. Hogy mi lesz az ország elvágott részein? Természetesen *többet és jobban fogják olvasni a magyar könyveket, mint ezelőtt!*

Nádor Mihály:

— Egyfelvonásos operám — *»Donna Anna«* — január közepén kerül színre a *»Nemzeti Operaház«*-ban. Szövegét E. Th. A. Hoffmann után Mohácsi Jenő írta, témája fentasztikus. Csak három szerepe van, ezeket Medek Anna, Gábor József és Palotay Árpád játsszák. Felesleges mondanom, hogy jobb interpretálókat nem is kívánhatok.

— Sokféle tervem és munkám közül legtöbbet foglalkozom Herceg Ferenc darabjának *»Déryné ifi-asszony«*-nak, — melyet szintén Mohácsi dolgozott át operaszöveggé — zenéjével. Régi tervem, — még háboru előtti — de sohasem éreztem jobban, mint éppen most, hogy meg kell csinálnom ezt a daljátékot, melynek tulajdonképpen hőse *Magyar szó, a Magyar művészet.*

Pfeiffer Ignác

a Műegyetem kiváló professora a következő érdekes beszámolót adta munkásságáról:

— Magyarország jövő fejlődésének alapfeltétele, hogy a termelést minél szélesebb keretekre, minél hamarabb felvegye. A termelés felvétele pedig elsősorban a szénellátás kérdésének megoldásától függ. Miután külföldi szén jelentékenyebb mennyiségben való behozatalára nem számíthatunk, annak hazai szénekkel való pótlásáról kell gondoskodnunk. Idestova huszonöt éve foglalkozom e fontos feladat megoldásával. A magyarországi szének jórésztét megvizsgáltam már abból a szempontból, hogy mennyire alkalmasak *gázalaku tüzelőanyagok* előállítására; ezeket a munkálatokat folyamatosan ezidőszert is és miután a szén-kormánybiztos támogatta, javaslatom szerint most a magyarországi tőzegek is művelés alá vétettek, alapos remény van arra, hogy Magyarországon a közel jövőben sok olyan jelentékeny telep létesül, amely *hazai barna szén, lignitek és tőzegek felhasználásával elektromos áramot termel* az energiaszükségletek ellátására. Ezek a telepek nemcsak vasutainkat fogják részben tehermentesíteni a szénellátás alól, hanem olyan melléktermékeket is biztosíthatnak majd a gazdaság részére, melyek révén a külföldi *nyersolaj*-behozatal csökkenteni fog, sőt egyúttal a mezőgazdasági többtermelés céljaira *nitrogénműtrágyát* is szolgáltathatnak. A jelzett kísérletek a budapesti gázművek és más érdekeltségek támogatásával ezidőszert gyakorlati üzemekben folynak. Minden reményünk meg van arra, hogy mihelyt közállapotaink véglegesen konszolidálódnak, minden vonalon felvehetjük a termelést. Szerintem be fog igazolódhatni az a

MOST JELENT MEG!

Keresztény nemzeti irányu ajándékkönyv!

A fiatal lány otthon. Irta: ifj. GONDA BÉLA. IV-ik kiadás, 15-ik ezer.

Tartalom: Az otthon. Leányszoba. Művészet, irodalom, zene. Társaság. Szórakozás. Kézimunkák. Öltözködés. Pályaválasztás. Takarékoság. Fegyelem. Jótékonyosság. Vallás, hit-, családi élet. **Ára 18.- korona.** Kapható a szerzőnél: I., Budafoki-ut 22. és valamennyi könyvkereskedőnél.

külföldön is vallott felfogás, hogy Magyarország lesz egyike az első államoknak, amely gazdaságilag újra talpra áll.

Radnai Miklós :

— Az elmúlt év lélekölő förtelmei között, amikor mosolyogtak rajtam a nemzetközi ál-ábránd ál-lovagjai, mert tősgyökeres magyar családnak hitetevő magyar sarja voltam és maradtam, amikor keserű volt a szájam-ize a piszoktól, szennytól, amit látnom és tűrnöm kellett, nem tudtam dolgozni. Félben maradt munkáim árván heverték íróasztalomon, mostoha sorsukon nem volt erőm segíteni.

Ősz óta azonban, hogy fellángolt újra az erőszakosan betemetett parázs a magyar szivekben, munkakedvem is visszatért, a mindennapi élet ezer bénító és gátló nyomorusága ellenére.

Készülő művem, egy *kétfelvonásos magyar énekjáték*, talán a tavaszra tető alá kerül. Az első felvonás még a forradalmak előtt elkészült, most a másodikon dolgozom. A vidám cselekvényt Arany Jánosnak ötlete nyomán, mit nagyapáról unokára szállott örökségképpen őrizett meg családunk, magam alkalmaztam színre. A kisvárosi történet a múlt század elején játszódik, bonyodalmai hat személyt foglalkoztatnak mindössze. Remélem, hogy jövőre már színrekerülhet az Operaházban a „*Három szív*“. Befejezéséhez közeledik egy háromteteles *hegedűversenym* is, melyet vagy még az idén, vagy a jövő évadban fog a filharmónikus hangversenyek egyikén *Telmányi Emil* barátom, a Dániába szakadt kiváló magyar hegedűs, bemutatni.

Előadását csak egy művem várja: *Kozma Andor* regös versére írott „*Magyarok symphonia*“-ja. A négy szólóhangra, ének- és zenekarra komponált munkát a Budapesti Ének- és Zenekar fogja bemutatni valamelyik közelebbi estéjén.

Nemzeti boldogulásunk jövődjét éppen kulturális és művészi tekintetben magas színvonalon álló fejlettségünk kell, hogy minden támadással szemben oltalmazza. Egy népet, melynek nemzeti vagyona az európai mértékkel mért tehetsége, guzsba lehet kötni, de nem lehet megfojtani. Meg kell azonban vallanom, hogy előbb idehaza tüzzel-vassal ki kell irtanunk művészetünknek üzletszerű kiaknázását és iparszerű üzését. Magyar tudós és magyar művész tehetségét és termőképességét ne váltsa fel aprópénzre, ne pocskéolja el könnyen és jobban jövedelmező kicsiségekre a jövőben, hanem nagyot és maradandót igyekezzen alkotni, melynek belső értéke és súlya természetszerűleg többet nyom majd a latban. Művészetünknek ugyszólván minden ágában ugyanaz a betegség: kevés és kis munkával, sokat, sőt legtöbbször keresni. Gyógyítsuk ki magunkat ebből a «*vagyontszerző*» posványos bájból, szent legyen a cél, nagy legyen a munka és hatalmas legyen az alkotás, melynek ára és jutalma a magyar dicsőség koszorúja lesz a művész homlokán. Hogy kiirtsuk a konkolyt a termőkalászkok közül, abban egynek kell lennie velünk a magyar társadalom színejavának, mely nem engedi, hogy a nélkülözések megtörjék a szeré-

nyen és komolyan törekvőt, míg a hangos és léha pályatársak léprecsalják és elsózzák ponyvaportékájukat a tájékozatlan közönségnek.

Rákosi Jenő

mosolyogva felelte kérdésünkre:

— A programom? Meghalni. Igen, ez minden, amit jövőbeni terveimről és kilátásaimról mondhatok, meg is írhatja, egész bátran... A mindennapi munkám különben abból áll, hogy megírom a »*Budapesti Hírlap*« vezércikkét. Ez nem csekély teljesítmény, ha meggondoljuk, hogy ecélből naponta gyalog jövök be a Naphegyről és gyalog megyek vissza, mert hiszen villamos nem jár. És elvégre hetvenötéztendő vagyok...

Róna József

most készült el az Erzsébet-emlékkel és egy csomó kisebb-nagyobb kompozíción dolgozik, melyek többnyire bibliai tárgyúak. És a szobraival együtt nagyon várja a tavaszt, mert akkor kollektív-kiállítást rendez belőlük.

Siklós Albert :

— A múlt évi forradalom izgalmai és az átkos bolsevizmus dermesztő levegője minden hangulatomat kiölték. Tíz hónapon át tollat se vettem kezembe. Csak ősz elején nyitottam ki íróasztalom fiókját, hogy kiszedjem belőle félbemaradt írásaimat. Azóta be is fejeztem már a másfél év előtt megkezdett *zongoratriómat* és *vonósnégyesemet*. Előbbinek bemutatására Dohnányi barátom vállalkozott, utóbbit a Waldbauer-Kerpely vonósnégyes társulat fogja a közönség elé vinni. Tanári működésem gátol abban, hogy nagyobb fába vágjam fejszém, főleg az idén, midőn a Zene-művészeti Főiskola igazgatóságának kérelmére, szokott tanrendemtől eltérően új órákat, új tantárgyakat kellett órarendembe beiktatnom. A szükséges pihenőre és szórakozásra szánt időmből csenem el azt a napi egy-két órát is, melyet egy népszerűen megírt és főképp a hangversenylátogató közönségnek szánt *történet-esztétikai* munkám sajtó alá rendezésére kell fordítanom. Ez a könyvem talán husvétra jelenik meg. Más tervem egyelőre nincs, nem is lehet, hiszen a Főiskola zeneszerzési tanszakának katedrája olyan munkabírást követel, hogy ha azt továbbra is ugyanolyan lelkesedéssel akarom betölteni, mint eddig, erőm minden szétforgácsolásától tartózkodnom kell. Zeneszerzési növendékeimről és a tanulás menetéről csak a legjobbat írhatom. A háború és a forradalmak okozta munkairtózás, sőt a fegyelemnek a múlt évadban tapasztalt sajnálatos meglazulása, mintha ez iskolai év elején egy csapásra kiirtódott volna hallgatóimból. A becsületes ambíció és a jövőbe vetett hit sugallta munkakedv jegyében indult meg a jelen, legszebb reményekre jogosító szezon. Főiskolánk nyilvános hangversenyeinek meghallgatása mindenkit megerősíthet abban a hitében, hogy az az ország, melynek jövő perspektívája is annyi sok széppel és jóval biztat, nem veszett el, hiába fenik rá fogukat barbár, műveletlen, kulturánkat még csak megérteni

Őszítés ellen használjon világhírű amerikai

D. DYON HAIRRESTORER-t.

Nem hajfestő szer, hanem a haj eredeti színét adja vissza. Csodálatos hatása abban van, hogy teljesen visszaállítja a hajgyökér termelőképességét. 20 K előzetes beküldése ellenében szállítják a magyarországi főraktárak: Pesten: City drogeria IV., Eskü-ut 5. Budán: Honvéd drogeria I., Attila-körut 2.

2 K egy dusan habzó, finom, illatos

PIPERESZAPPAN

ha *Carbonin* segélyével háziszappanból otthon főzi. Egy kgr. háziszappan átfőzéséhez elegendő *Carbonint* és illatosítót 14 K, duplaillatosítót 24 K előzetes beküldése ellenében szállítanak a főraktárak: Pesten: „*CITY*“ *DROGERIA IV.*, Eskü-ut 5. Telefon 174-93. Budán: *HONVÉD DROGERIA I.*, Attila-körut 2. Telefon 165-48.

sem tudó hordák. Amint stilusunkat, nyelvezetünket évtizedeken át sikerült a belégyökerezett germanizmusoktól és latinizmusoktól megtisztítani, úgy a jövő zenehistóriakusa számára érdekes téma lesz annak a kikristályosodási folyamatnak leírása, melyet épp az utolsó évtizedben éltünk át, midőn műzenénk, szaktíván a germán frazeológiával, a magyar népzene térre vissza, hogy annak gazdag tárházából merítsen új hangokat, új ritmikát, új formákat.

Strobl Alajos.

Az Epreskert egyik hátsó pavillonjában, antik szobrok, siremlékek és görög istenfejek közt visz az út Strobl Alajos műtermébe. Az ajtóban nagy, fekete cica dorombol. Strobl egy csodálatosan szép márvány Perseus sisakját simitgatja szerető gondossággal. A szobor a művésznek egyik ifjúkori munkája, amit most fejez be.

— Nincsen agyag, lassan megy a munka, — mondja. — Ma semmi sem megy gyorsan. Mindenhez türelem kell, sok türelem. Lassan, csak lassan lehet szépet alkotni. Nem kell sietni, de nem is lehet.

Befejezetlen, nedves ruhával borított agyagbüstét látok.

— Ezen is dolgozik? — kérdem.

— Nem. Ez egy tanulmányfej. De nincsen agyagom hozzá, s így most abbahagytam.

A művészet jövőjéről csöndes, biztos hangon mondja:

— Ebben az országban mindég virágozni fog a szépnek és a nemesnek, az idealizmusnak a kultusza. A jövőben a vallás ad majd nagy feladatokat a művészeknek. Templomok, szobrok kellene ennek az országnak. De először, s mindenekelőtt a szegényeken kell segíteni. Sok itt az özvegy és az árva. S első sorban jöjjen a gyermek, mert azé a jövő.

A nagy, fütetlen műterem mintha fénnel és melegséggel telne meg e szavak mély, szívűl szívűhez szóló zenéjétől.

Szászy Schwartz Gusztáv

még mindig betegeskedik és így nem felelhetett arra a kérdésünkre, hogy mit dolgozik, csak arra, hogy mit szeretne dolgozni.

— Szeretném megérteni az életet most, — mondotta — szeretnék jártani tudni benne, mert bevallom: most csak úgy járok, mint az alvajáró. És ahogy a jelent nem értem, nem látom a jövőt sem, a káoszról való kibontakozást, mert szerintem nincs jóslás csak per analogiam vont ítélet van. Ahogy nem tudom, mi tartja az embereket fönn, most, amikor az árak százszor magasabbak a régiéknél és a jövedelmük százszor kevesebb, nem értem azt sem, hogy mi tartja össze őket. Hiszen nincsenek keretek, mert a régié, melyekben éltek, összetörték és az ujak még nem szilárdultak meg. Élünk egy országban, melyből hiányoznak az ország létformái, melynek még nem ismerjük határait, célját, feladatait, erőit, külső és belső életműködését, lakóit, semmit. De ha a hangyabolyt, melyet szétrázott a szélvész, összetapasztja megint a lakói kemény, lelkes, céltudatos bizó munkája, hiszek én is ennek az országnak ujjáépítésében. És örökigazságnak érzem a Zola «L'oeuvre»

ének utolsó szavait, melyet az öreg festő mond fiatal társuk temetése után a többi kollegának:

— „Dolgozzatok . . .“

Szép Ernő:

— . . .
— Sárga foltos ember vagyok én most, nem hiszem, hogy valaki is kíváncsi arra, hogy mit csinállok. Elrejtőzve élek vidéken és nem irok. Semmit.

— És tud élni anélkül, hogy dolgoznék?

— Ha ezt el tudja hinni rólam . . .

Szini Gyula:

— Egy háromfelvonásos fantasztikus vigjátékot irok, előjátékkal.

Szirmai Albert:

— Nekem elvi álláspontom, vagy ha úgy tetszik, külön bogaram, hogy készülő dolgaimról nem beszélek. Köznapi szólás, de könyörtelen igazság, hogy «beim Theater kommt's immer anders». Én színházaknak dolgozom és színháznál még hónapokra sem lehet előre terveket csinálni. Legfeljebb egy negatívumról nyilatkozhatom és ez az, hogy az ideai szezonban nem lesz nekem új darabom. A jövő évben azonban valószínűleg színre fog kerülni egy új operettem. De az is meglehet, hogy kettő lesz belőle.

— A magyar művészet jövőjét a *legrózsásabbnak* látom. Elvehetnek tőlünk megyéket és városokat, de a magyar faj ezer talentumának hódító erejét semmilyen hatalmi szóval sem lehet guzsba kötni. Ha a háború közbe nem jön, akkor ma az egész művelt világon a magyar drámairodalom és a magyar zene lett volna a legdivatosabb. De én mélységesen hiszek benne és külföldi tapasztalataim némi jogot adnak e kijelentésre, hogy a magyar dráma, a magyar zene, magyar tudósok, magyar festők és rajzolóok rövid pár év múlva minden mesterséges akadály ellenére meg fogják hódítani az egész világot.

Szomaházy István

operettet ír. Az operett címe vagy *A gerynyőhidi bál* lesz, vagy *Hamis asszony*. Az első nemesi felkelés korában, 1794-ben játszódik le a háromfelvonásos operett cselekménye, a zeneszerző: *Komjáthy János* a kor zenei anyagából számos motívumot, melódiát értékesített a partitúrában. Az operett verseit *Balassa Emil* írta. A *Hamis asszony*-t a Királyszínház fogja bemutatni, talán még ebben az évadban.

Szomaházy István az operettlibrettón kívül még egy másik színpadi munkán is dolgozik, egy háromfelvonásos vigjátékon, amely ugyan első fogalmazásában tavaly már teljesen elkészült, az író véleménye szerint azonban a közönség előtt csak bizonyos simitások, módosítások után jelenhet meg.

Végül: új, érdekes problémájú regény foglalkoztatja a népszerű romanciert. A regény arról szól, hogy egy ember, aki egész élete folyamán fél a haláltól, élete alkonyán hogyan békül meg az elmúlás gondolatával. Ez a regény is már majdnem teljesen elkészült.

Szomorj Dezső

csodálatosan szép lakása temperaturabelileg erősen emlékeztet Shackleton hadnagy élményeire. A mester maga

Takarékos fatüzeléshez legjobb az acéllemezből készülő „TÜZES“-szobakályha.
(Cserép és vaskályha elé igen alkalmas). Ára 280 korona.
Gyártja: Haidekker Sándor Budapest, VIII, Üllői-ut 48. szám.

is állig begöngyölve fogad, mint egy indus herceg és nagyon panaszkodik.

— Dolgozom, sokat dolgozom, néha napokon át transzban, — de máskor elernyedek, hisz annyi minden hiányzik, ami írónak irás közben kell... Fázom például és takarékoskodnom kell a fűtőanyaggal, pedig ez nem fekszik a természetemben, én legszívesebben eltűzelnék mindent egy nap alatt! Aztán: emberek közé kellene ugye jánom és beszélgetnem velük, de mégis el kell hogy zárkozzam a máskor drága és fontos külvilág elől, mely most oly kétségbeejtően sötét és szomorú...

— Ez a nagy bezárkózásom már az elmúlt hónapokban kezdődött. Akkor sem jártam ki, csak éjszánkánként viaskodtam a vörös örökkel, akik kifogásolták az íróasztallampám éles fényének világító toronyszem hatását. Azóta dolgozom, úgy hogy este nyolckor lefekszem, tizenegykor felkelek és dolgozom reggel hétig, aztán délután háromtól kezdve dolgozom megint. Egy évek óta tervezett művem halad most már a befejezés felé, a címe »Emlékek és Vallomások« és a tartalma: az a husz esztendő, melyet tizennyolcszázharminctől harmincnégyesztendőig férfikoromig a külföldön töltöttem. Szóval a tegnap és tegnapelőtt nincs benne, Budapestből is kevés, de benne van az életem törzse és önvalomásaim alapján az egész világi szemléletem.

— A második munka alatt lévő írásom, mellyel talán már januárra kész leszek, talán csak tavaszra, egy színmű, mely II. Lajosról, a mohácsi vész történetéről szól. Nagyon nehéz, szinte leküzdhetetlenül nehéz téma ez a szegény szomorú beteg gyerekkirály, ez a kis magyar Hamlet. De nagyon szeretem az alakját és sok-sok forrásmunkán át is foglalkozom vele, régi latin történelmi műveket olvasok — mert latinul, azt tudok, a franciák tiszta latinkultúra ittatta légkörében tanultam meg...

— Ha kész lesz? Oh, nem viás előttem a sorsa — ezt is, mint minden darabomat, szerződés szerint a Nemzetihez viszem.

Tarnay Alajos:

— Február 18-án hangversenyt adok a zeneakadémián, erre készülök most szorgalmasan. Azonfelül 16 új dalom vár kiadásra. Ami a művészi élet jövőjét illeti, azt nem látom biztatónak mindaddig, amíg a fórumon olyanok nyüzsögnek, akiknek az elmúlt csunya időből még elszámolni valójuk van. A nemzeti ujjaépítés munkájához csak a rendíthetetlen hazafias érzés és megalkuvás nélküli tiszta szándék adhat passepartout.

Tormay Cecilt

a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségében találjuk meg, ott dolgozik egész nap.

— Az irodalmat most félretettem, — mondja — szerintem ez a munkám itt ma fontosabb a belletrisztikánál. Egy írásom azonban mégis nemsokára piacra kerül, most van utolsó csiszolás alatt. A címe »Bujdosó könyv« és a proletárdiktatura alatti élményeim és feljegyzéseimet tárgyalja.

Zerkovitz Béla:

— Javában dolgozom a »Százszorszép« című operett Németországra szánt formáján, tekintettel arra, hogy

már kora tavasszal várható a berlini bemutató. Fontosnak tartom azonban hangsúlyozni, hogy a darab magyaros levegőjén, magyaros zenei motívain semmit sem engedek változtatni a külföldi előadásokban sem.

— Előadásra készen áll »Ádám és Éva« című háromfelvonásos operettem, mellyel a buda-temesvári színtársulatnak egy régebbi adósságomat fogom leróni.

— Legkedvesebb és legfontosabb munkám azonban egy háromfelvonásos igazán jó szövegkönyvnek a felkutatása, talán sikerül e sorok révén szóra birni valamely hallgatag librettistánkat.

— Csak az abszolút bizalom, melyet a magyar irodalom és zenejövőjéhez fűzök, őrizte meg bennem a munkakedvet, a hangulatot, melyet a közelmúlt rettenetes időszak rablólovagjai minden lehető és lehetetlen eszközzel igyekeztek bennem elfojtani.

A Társaság

A Társaság matinéja. »A Társaság« január 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor matinét rendez a Madách-színház zeneakadémiai termében.

A matinén író-avatás lesz, Szász Lajosné Hegyeshalmi Elly — kinek arcképét mai számunk címlapján közöljük — felolvassa »Margit titka« című elbeszélését s mint író ez a novellával jelenik meg először a nagyközönség előtt. A komoly tehetségű szépasszonyról már tavaly megirtuk, hogy ritka készséggel és szeretettel foglalkozik az irodalommal, első bemutatkozása most ünneppé avatja »A Társaság« matinéját. A matiné műsorán a fiatal író bemutatkozó felolvasásán kívül színrekerül Endrődi Béla Betlehemes játéka a Nemzeti Operaház művészeinek előadásában úgy, ahogy a Keresztény Nemzeti Párt délutánjain bemutatták, a főszerepekben Majosné Némethy Ellával és Toronyival. A részletes műsorral szolgáló meghívókat a hét folyamán küldjük szét, a belépőjegyek ára egyöntetűen 20 korona lesz az első sortól az utolsóig. Épp ezért a jegyek nincsenek számozva sem. Jegyeket a matinéra az Országos Kaszinó huszárjánál, a »Színház és Divat« jegypénztáránál (Károly-körút 3) és Gerbeaud Gizella-téri boltjában lehet váltani igen korlátolt számban.

*

A MOVE-esték előkészületei nagyban folynak. Az első este január 31-én lesz a Tiszti Kaszinó termeiben, Tormay Cécile mondja a megnyitót s a hangverseny műsora is körülbelül teljes már. Utolsó száma a »Porcellánfigurák« előadása lesz, melyen tizennégy gyönyörű fiatal leány és asszony fogja állni az artisztikus élőképeket. A második estét február közepére tervezik, megnyitására Herczeg Ferencet kérik fel. Az ugyanakkor előadandó »Elssler Fanny estéje« című jelenet táncainak betanulása már serényen folyik Pally Anna táncakadémiájában. A kiváló táncművésznő teljes önzetlenséggel vállalta a táncok betanítását a jótékony célra való tekintettel. A táncos jelenet verseinek elmondására P. Márkus Emiliát, a Nemzeti Színház művésznőjét kéri fel a rendezőség.

*

A Hungária Evezős Egylet Manno Miltiades bajnokevezős klubtársa tiszteletére társasvacsorát rendezett abból az alkalomból, hogy e kiváló sportférfiu művészi tehetségét a nemzeti eszme és a magyar hadsereg szolgálatába állítva, nagyhatású, megkapó plakátjaival elősegítette a keresztény, magyar öntudat felébredését. A vacsorán, mely az Országos Kaszinó zöld termében

BRILLIÁNST, gyöngyöt 25.000 kononáig,
kárátját
ARANYAT, platinát 25—290 kononáig,
grammját
mindenképp ma-
gasabb áron vesz
Vágó, Népszínház-u. 7. Telefon József
42—29
Hívásra jövök.

Brachfeld F.

Uri ing és divatujdonságok. Uri ruházat mérték szerint.
Női és férfi kész felöltők.
Budapest, V., Dorottya-utca 1. (Gizella-tér sarkán)

tartatott meg, megjelentek az egylet alapító tagjai, versenyevezősei s rendes tagjai, többek közt: Sacelláry György, v. országgy. képvis., udv. tanácsos, a HEE. elnöke, Molnár Béla dr. alelnök, Raics Lajos igazgató, Kausér Árpád, Hoszu István, Sárkány Sándor, Szelnár Aladár dr. a KMAC vezértitkára, Brezovsky Emil dr., Bendel Gyula, Lipp Ernő, Glock Imre, Felicides Román dr., Eisner Aurél, Erdősi Jenő, Tóth Béla, Ruff Ede százados, Haggenmacher Harry, Rittich Virgil stb. A megleghangu üdvözlőbeszédet Sacelláry elnök és Szelnár dr. tartották, melyek elhangzása után az ünneplő társaság záróráig maradt együtt intim, meleg hangulatban.

A Vay Sándor emlékalapra ujabban a következő adományok folytak be a gyűjtő Wlassics Tibor báró kezeihez: Hencz Erzsike 15 K, Sárossy Endre (Jászapáti) 100 K, farádi Veres Lajosné (Irma nénitől, Somogyvár) 100 K. A gyűjtés eddigi eredménye 1249 K. Az e célra szánt adományok a gyűjtő címére, IV., Duna-u. I. III. alá küldendők.

Eljegyzés. Fröhlich Lenkét eljegyezte Kuthy Imre, a magyar nemzeti hadsereg tüzérfőhadnagya.

Művészi rajzok. Lázár Oszkár az ismert portré-rajzoló, lerajzolta Huszár miniszterelnököt, Haller, Rubinek, sokorópátkai Szabó István és nagyatádi Szabó István minisztereket, valamint nemzetünk egyik legszebb s legtipikusabb férfi-alakját, Bedegi Gábor kispapját, a balatonföldvári kerület képviselőjelöltjét. A sikerült rajzok sokszorosítva iv nagyságban megjelentek a legfinomabb kivitelben.

A gyönyörű falidiszként szolgáló képekre felhívjuk a választók, hivatalok, gazdakörök s művészbarátok figyelmét.

Megszerezhető utánvétellel darabonként 25 koronáért Budapest, V., Balaton-utca 10. Múterem.

A János Vitéz minden este. A Király-színház jövő heteti műsorát a rendkívüli sikerrel felújított János Vitéz előadása, töltik be, amelynek minden egyes eddigi előadása előre eladott táblás ház mellett folyt le. Ujév délutánján a Pillangó főhadnagy, jövő vasárnap délután pedig a Farsang tündére kerül színre mérsékelt helyárrakkal.

A Tűzpróba bemutatója. Drasche Lázár Alfréd szenzációs sikert aratott regényéből készült szindarabjának, a Tűzpróbanak jövő héten, azaz szombaton, január 3-án lesz a bemutatója. A rendkívüli érdekességgel várt darab főszerepeit Báthory Giza, Forray Rózi, Jankovics Magda, továbbá Törzs Jenő, Z. Molnár László, Tarnay és Uray játsszák. A bemutatóig az állandóan táblás házakat vonzó Sasfiók kerül színre. Ujév délutánján az Éjjeli menedékhely, jövő vasárnap délután pedig a Warrenné mestersege szerepel műsoron. A két utóbbi előadásra mérsékelt áron lehet jegyet váltani.

Boldog új évet kíván vevőinek, barátainak és jóakaróinak Wágner A. Károly a „Hangszer király” áruház cégtulajdonosa. Budapest, VIII., József-körút 15.

Ujévi ajándékkul legalkalmasabb zenélő szekrényké, zenedobozok, „Polyhon” miniatűr-zeneautomaták, „Etofon” tölcser-nélküli szalon beszélőgépek, ezer meg ezer gyönyörű önműködő zeneszerkezet vásárolható Sternberg hangszergyár (Budapest, VII., Rákóczi-ut 60. sz.) zenepalotájában.

Akar ön elegáns ruhába járni?

próbálja meg Amerikán house férfi- és női divatszabóság József-körút 62. szám.

Estélycipők nagy választékban

GERŐ Adolf Fia cégnél
Budapest, IV., Koszuth Lajos-utca 4. szám.

Betegszállításokat autókkal vállal

Dr. FAITH ALFRÉD v. mentőorvos · Teréz-körút 44
Telefon: 137-16

Szépségápolás.

Rovatvezető: Schadek Antalné, Váci-utca 12

A puder.

Egyike a legfontosabb szerekeknek a szépségápolás terén a puder. Mint már előbb is, egyes kozmetikai szereknél említettem, úgy itt is mindenekelőtt arra kell ügyelni, hogy a bőrnek megfelelő, jó pudert használjunk. Rossz puder végeredményben annyira durvítja az arcot, hogy nagyon hosszas kezelés után is csak nehezen hozható rendbe. Akik ismerik a puderek minőségét, valamint annak helyes alkalmazását, tudják, hogy mily nagy szerepe van a külső behatásokkal; az időjárás és hőmérséklettel szemben. A finom, vékony, arányosan elosztott puder-pórrétegnek az a feladata, hogy arcbőrünket tartsa szárazon, nyújtson védelmet a váltakozó időjárással és hőmérséklettel szemben. Ez csupán egyik célja a puder használatának. Másik feladata az, hogy szépséghibákat takarjunk vele. Leggyakoribb szépséghiba, — melyet a puder alkalmazásával nagyszerűen takarhatunk — az oly gyakran észlelhető kellemetlen arcszín és arcfény.

Ma már eltűntek azok az »erkölcs-csöszök«, akik a legnagyobb mértékben elítélték a puder alkalmazását. Kétségtelen, hogy a puder használata ma már annyira ártatlan és megengedhető, hogy az már természetesen műveletté vált; mert hiszen a jó és ügyesen alkalmazott puder teljesen ártalmatlan és emellett az arcbőrt hamvassá és üdévé teszi.

Ne felejtjük el, hogy a drága pénzen fizetett puderek nagyon gyakran mérges anyagokat tartalmaznak. Drága és szép csomagolású puderek gyakrabban ólom- és higanytartalommal bírnak, ami károsan hat az arcbőrre.

Főszerkesztő: dr. DOBAY ISTVÁN.

Felelős szerkesztő: dr. ENDRÓDI BÉLA.

Kiadja: dr. Rácz Vilmos lapvállalata

Szerkesztőség és kiadóhivatal Károly-körút 3. Telefon József 115-98.
Nyomatott Pápai Ernő műintézetében Budapest. Telefon 127-05.

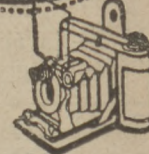
Az előkelő társaság kedvelt és népszerű sport hetilapja

a NEMZETI SPORT.

Krudy Gyula:

Asszonyosságok dija

c. könyve megjelent. Krudy Gyulának ez a könyve a régi Pestről szól, alakjai mind eredetiek és magyarok. A könyv ára 30 korona lesz. Előjegyzéseket 20 K-ért elfogad lapunk kiadóhivatala.

Zeiss-szemlvegek
Fotócsikkok
Tanszerek

Gazdag választéku nyakkendők, kezelő-gomb-készletek, selyem zsebkendők, parfümök, sétabotok stb. uridivatárunk

„Nyakkendőház“

IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pa'ota). V., Deák Ferenc-u. 14.

Veszünk JÓKAI összes műveit és más könyveket, könyvtárakat minden nyelven, híres emberek kéziratait, 1848/49-es nyomtatványokat, régi Pest és Buda látképeit, régi metszeteket, festményeket, antik porcelán-tárgyakat, és mindennemű régiségeket a legmagasabb áron.

NEMZETI ANTIQUARIUM könyv- és régiségek kereskedése. BUDAPEST, Vilmos Császár-ut 54. Telefon 151-75.

Dr. Fleisch-féle

SKABOFORM- KENŐCS UJBÓL KAPHATÓ.

Leghamarabb megszünteti:

VISZKETEGSÉGET, SÖMÖRT, Nem piszkít, szagtalan, ÓTVART, RÜHESSÉGET. nappal is használható. 8, 10 és 25 koronás dobozokban. Kapható minden gyógytárban. Főraktár: **Török J. gyógyiára** Budapesten, Király-u. 12.

Lohr Mária · Kronfuszt

Gyár és Főüzlet: Budapest, VIII., Baross-u. 85.

A főváros első és legrégebb csipketisztító-, vegytisztító és kelmefestőgyári inlézete, alapítva 1867-ben. Tel.: József 2-37. **FIÓKOK:** II., Fő-utca 27, IV., Eskü-ut 6, Kecskeméti-utca 14, VI., Andrásy-út 16, VI., Teréz-körut 39, V., Harmincad-utca 4, VIII., József-körut 2.

Fiatalos, üde arcibőrt varázsol elő 10 nap alatt és eltávolít minden teinthibát, ugymint mitesszer, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, likacsos, hervadt, pettyhűdt bőrt a Dr. Kayserling-féle szépségkészítmény. A kúra egyszerű, otthon végezhető minden feltűnés nélkül. Belejezése után az arc bőr ragyogó szépségben, gyermeki üdőségben és tisztaságban pompázik. Ára 25 K. Diszkrét szétküldés utánvétellel. Gyár: HYVARYON et Co. Szétküldési hely:

GROSS ANTAL

Budapest, VIII., József-körut 23. (Félemelet 1).

Gyerekeknek

legszebb ajándék a

Hetedhéttorszag

c. képes heti gyermeklap.

Szerkeszti és kiadja:

P. ÁBRAHÁM ERNŐ
(Óregapó)

Rajzolja: **Juszkó Béla**

Negyedévre 20 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Óriás-utca 43.

Előfizetések és hirdetések a **SZÓZAT** napilap részére felvételeknek a Színház és Divat könyvesboltjában, Budapest, VII., Károly-körut 3. szám.

1920. év. **A HÉT** diadalmos

január elsején pályafutásának 31. évét megkezdő és fiatalos erejével, elevenségével, a legmagasabb igényű irodalmi izléssel továbbra is élére áll a magyar haladásnak.

Főszerkesztő: **Kiss József.** Felelős szerkesztő: **Kázmér Ernő.**

Munkatársak: Balázs Sándor, Bálint Lajos, Bán Ferenc, Boross László, Cholnoky László, Csócsy Imre, Dutka Akos, Falu Tamás, Faludi Iván, Fodor Gyula, Földi Mihály, Haraszti Zoltán, Jobbágy Jenő, Kárpáti Aurél, Kósa Miklós, Köröndi Ferenc, Köhalmi Béla, Major Dezső, Mindszenti István, Moly Tamás, Raith Tivadar, Relle Pál, Rozványi Vilmos, Szász Menyhért, Szegedi István, Szende Péter Pál, Turcsányi Elek, Zoltán Vilmos. Megjelenik minden csütörtökön. Kapható mindenütt.

Előfizetési díja: egész évre 140 korona, fél évre 70 korona, negyed évre 35 korona. Példányonkénti ára 3 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V., Országház-tér 16. sz. Telefon 145-49.

Hamis fogakért mindenkinél többet fizet

Eisler Kálmán VII. Rózsa-u. 39. Levelezőlapra hához jövök.

Kefék, seprők, ecsetek

és egyéb háztartási cikkek legjutányosabban vásárolhatók

Kartsechocke J. és fia

70 év óta fennálló gyárának belvárosi raktárában

IV., Deák Ferenc-tér 4. szám. Telefon: 60-43.

MAKOLDY JÓZSEF

Az „utcaról“

10 aktuális jelenet eredeti nyomtatásban.

Összesen 50 számozott amatőr-példány. Egy album ára 400 korona.

Kapható a Színház és Divat könyveskereskedésében, Budapest, VII., Károly-körut 3. szám.

AUTOGUMMI

DUNLOP, MICHELIN ÉS PIRELLI

sima, szeges és harántrecés, minden méretben azonnal kapható

VAS GÉZA és FIA cégénél, Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 6. — Telefon-szám: **65-43** —

A jó, régi

„TEÁSKANNA“ VÉDJEGYÜ

TEA TEA

eredeti csomagolásban ismét **MINDENÜTT KAPHATÓ.**

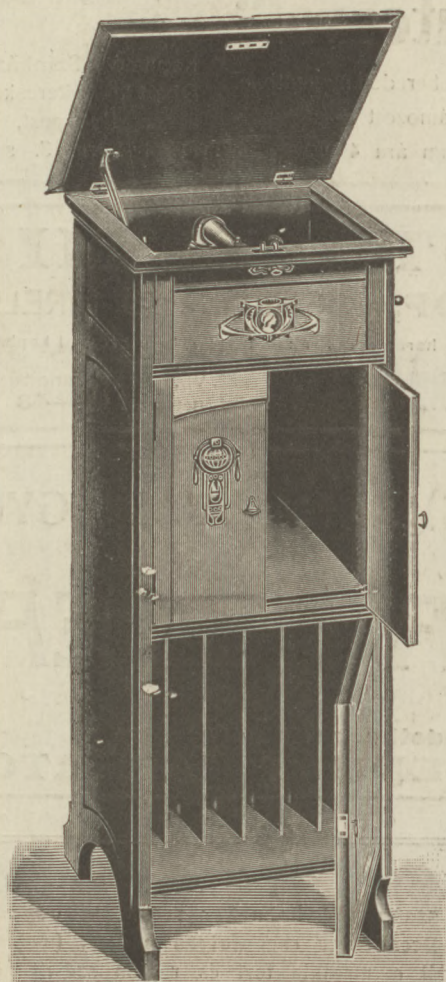
DERDIEDAS

Pudert, szappant és krémet használ közép-európa hölgyvilága. Decolletage cseppfolyós pudert, (mely egyik mosdástól a másikig tart és rögtön szépít) használ nemcsak a művészvilág, hanem minden jóízű nő!

STERNBERG HANGSZERGYÁR

.....
Zene- Budapest, VII.,
palota: Rákóczi-út 60.
.....

A kontinens legnagyobb
válallata a maga nemében!
ALAPITVA 1881. ÉVBEN.

A családi otthon legnemesebb éke: a jó és szép
hangszer! Zongorák, pianók, harmóniumok,
hegedűk, fuvolák és az összes zenekari, valamint
műkedvelői hangszerek egyedülálló finom minő-
* ségben és szolid áron *

STERNBERG SALON-ETOFÓN

Angol mechanikus zongorák és pianók gyönyörű
választékban *** 10 ÉVI JÓTÁLLÁS!